

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu
se primesc. Manuscrise
nu se retrimit.

INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Lesner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Harolt & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tarifar și învoială.

RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 44)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țintu și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Tergul Inului Nr. 30, etajiu
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un esemplar 5 or.
v. a. séu 15 bani. — Așt abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 241.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 31 Octomvre (12 Noemvre).

1899.

Nouele încurcături.

Cu mare greu și numai după multe și îndelungate hărțueli cu guvernele austriace, a reușit în cele din urmă guvernul unguresc sub conducerea ministrului-președinte Szell să încheie pactul economic și financiar cu Austria. Scim însă, că această încheiere nu s'a putut face cu parlamentul austriac, ci numai cu guvernul din Viena, care s'a folosit de paragraful 14 al constituției austriace și a stabilit învoiala cu Ungaria prin ordonanțe împărătesci.

Tot în înțelesul constituției austriace, asemenea stabiliri pe basa paragrafului 14 trebuiesc să fiă aprobate de către parlament, și acum se tractează tocmai de aceea, ca pactul încheiat pe baza amintitului paragraf să primescă consimțământul „Reichsrath“-ului.

Lucrul nu este însă nicidecum ușor. Cabinetul Clary își dă toate simlentele, dér întâmpină cele mai mari piedeci, mai ales fiind-că majoritatea din parlament nu sprijinesce acțiunea guvernului actual, care a venit la putere în contra voinței ei, ér minoritatea germană parte privesce cu nepăsare la cele ce se petrec în cestiunea pactului, cu care nici ea nu este mulțumită, parte se bucură de opozițiunea, ce se face aprobării lui parlamentare.

Cel mai mare succes l'a avut guvernul unguresc, precum se lauda, în resolvarea cestiunei băncii austro-ungare. Invoiala încheiată cu guvernul austriac în privința această însă nu suferia mai multă amănare. Trebuia să se ducă în împlinire în zilele acestea, căci așa pretindea regularea etalonului de aur (a valutei). După această învoială Austria avea să depună în pivințele băncii austro-ungare cincî decî și nouă milioane florinî în aur, deore-ce vechile note de stat de 5 și 50 florinî trebuiau să fiă retrase din circulațiune și în locul lor edate bancnote noue de câte 10 corone, cari tôte sunt a-se acoperi cu aur. Guvernul ungu-

resc din parte-i avea să verse băncii două-decî și patru milioane florinî în aur.

Invoiala această s'a încheiat numai la 1 Noemvre a. c. între ambele guverne, și acum avea să urmeze lichidarea ei. Ce s'a întemplat însă? Comisiunea de control a datorilor statului alésă de „Reichsrath“, a refusat să predea băncii austro-ungare cele 59 milioane în aur și a declarat, că nu privesce de valabilă învoială încheiată pe basa §-lui 14. Acesta comisiune, care posedă una din cele două chei a tesaurului de aur, nu vré decî să recunoscă ceea ce au hotărit cele două guverne, până-ce lucrul nu se va resolta pe cale parlamentară. Hotărîrea a luat'o cu trei contra două voturi. Cele trei voturi le-au dat un Polon, un Ceh tîner și președintele camerei Dr. Fuchs.

Hotărîrea comisiunei parlamentare austriace a produs mare consternare la Budapesta căci ea pôte avé urmările cele mai fatale. Insuși ministru-președinte Szell a declarat, că acea hotărîre pôte să restórne întreg pactul, ce s'a încheiat cu guvernul austriac. Au și început să strige foile opoziționale maghiare, că Ungaria trebuie să răspundă cu înființarea unei bănci naționale maghiare și cu ridicarea bariere vamale.

De ar fi numai lucrul așa ușor l'ar fi făcut pôte și până acum. Dér nici nu s'ar puté descrie încurcătura în care ar ajunge Ungaria când ar veni la adecă. De aceea ministrul-președinte Szell mai speréză — cum s'a esprimat față cu un diarist maghiar — că guvernului Clary îi va succede cumva să nimicească hotărîrea faimósă a comisiunei de control austriace. Căci, dîce el, noi nu cu parlamentul, ci cu guvernul am încheiat pactul și decî guvernul austriac e dator să-i câștige valórea cuvenită.

Nu mai să pótă! Aici zace tot pericolul situațiunei politice din monarchiă. In Moravia și Boemia domnesce adî o agitațiă și o mișcare, care e aprópe să ia un caracter re-

voluționar. Cehii sunt mahnîți la culme și demonstrațiile lor prin tóte orașele, cari s'au întrodus prin spargerea ferestrilor Germanilor și a Evreilor, devin tot mai îngrijitóre. La această se mai adauge iritațiunea nespúsă, ce domnesce în ședințele „Reichsrath“-ului, unde în zilele din urmă s'au întemplat mari scandaluri ca odinióră.

Mai este însă a-se regula și cvota. Tocmai acum tratéză despre ea cele două deputațiuni în Viena. Nu-i speranță însă nici aici de o înțelegere.

La tóte se adauge și situațiunea generală politică, care mai ales în urma celor ce se petrec peste mări și în urma noiei înțelegeri între Rusia și Germania, creéză în Europa o nouă constelațiune, care pôte schimba politica triplei alianțe de până acuma și pôte nasce pericole pentru monarchiă.

In fața acestei situațiuni — și în fața fierberii din Austria, care amenință a strica raporturile ei cu Uugaria, este la loc întrebarea: ce o se mai iese din tóte acestea?

Revista politică.

La începutul acestei săptămîni dieta ungară și a continuat edințele întreprupte pe la mijlocul lui Octomvre. S'a pus în dezbateré proiectul de lege despre provisoriu budgetar. Importantă a fost cu deosebire dezbateré din ședința de Lunî, cu prilejul căreia programul politice generale a guvernului Szell fú supus la o aspră critică din partea vorbitorilor partidei kossuthiste. Intra acestia a tînut un lung și fulminant discurs deputatul sécuiu Gabriel Ugron, care se ocupă cu starea generală de „decadentă“ în care se află nația maghiară.

Ugron își introduse vorbirea prin a constata, că s'a făcut, ce-i drept, în cele dintăiuni luni ale anului o schimbare de guvern, dér schimbarea această se reduce numai la modul de guvernare, nu și la sistem. Programul d-lui Szell nu va duce

la scop, pentru-că — dîce el — „nația maghiară nu este dedată să asculte adevérul, ea e și mai decădută adî și mai coruptă“. Se plânse amar Ugron, că Maghiarii sunt de tóte părțile incunjuatî de dușmanî; ei sunt invinuiți de popórele Austriei că au ajutat, ca ele să cadă în sclăviă, pentru-că Maghiarii „au devenit necredincioși libertății, au falsificat în organismul lor vital propriile instituțiuni autonome; guverneză și administreză sub nume false; minciună este intriga lor ființă, ér plata le este urgisirea“.

Continuând tot pe tonul acesta, Ugron spuse și alte vorbe grele la adresa conaționaliilor sói. Dîce anume, că atât geograficesce, cât și politicesce sunt impresurați de neamicî și că în lumea întregă ei n'au nicăiri vre-un prietîn. Știința și literatura Maghiarilor nu plătesce o cépă degerată. Ei și-au crescut numai corciturî; viața lor spirituală arde în candelé și opaite tot mai mitetele; tot ce au produs ei în domeniul științei, nu este decăt o furătură și compilare clandestină a literaturilor străine. — Tot așa de trist stau Maghiarii și pe teren social; bărbații lor jócă cărți, vorbesc tot felul de flécuri și căpătuindu-se unii pe alții cu funcțiuni, li se pare că au făcut destul scopurilor mari ale nației lor.

Tot Ugron atinse în discursul său și raporturile Maghiarilor cu naționalitățile, dîcînd că de 32 de ani, de când sunt la putere, ei nu au câștigat, ci dinpotrivă au instréinat naționalitățile. Cuvintele lui au avut darul de a sili pe ministrul-președinte Szell să se pronunțe érași cu privire la cestiunea naționalităților. D-l Szell n'a spus însă nimic nou. El a repetat ceea-ce a dîs și altă-dată, că adecă domniî dela ocărmuire nu recunosc în țera această, decăt cetățeni cari vorbesc diferite limbî, nici decăt însă individualități naționale. Pe toți cetățeni îi adună ministrul-președinte într'o mare grămadă de ómeni,

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

In șanțuri.

„Burcel în șanț muri strivind
O tigvă păgânescă,
„Șoimu 'n rădan cădû răcnind:
Moldova să trăiescă!“
Curcanul cel voinic și bun,
El, Peneș spune-acestea.
Dér n'a spus tot. Eu vréu să spun
Deplin acum povestea.

Burcel era Oltean, un puiú,
Ajuns din întemplare
Intre flăcâii din Vâslui,
Vitez minune-mare.
Ér când muri, strivind în șanț
O tigvă păgânescă,
Strigat'a bietul dorobanț:
Muntenia să trăiescă!

Burcel și Șoim, trăsniți în sbor
Cădură în șanț de-odată;
Strigând de-odată țera lor,

Cu gură 'nflăcărâtă.
Dér lângă ei cădut, gemea
Tot într'aceeași óră
Un biet sergent, ce se trudea
Sérmanul om, să móră.

El auđise pe cei doi
Ce spuseră 'n cădere,
Și trist el se 'nălță 'n noroiú,
Privindu-i cu durere.
Le dîse-apoi: „O țera e,
Cum una ni-e mânia!
Muntenia, Moldova — ce?!
Trăiescă România!“

Atuncî și Șoimu și Burcel
Cu fața 'nseninată
Priviră lung și-adênc la el,
Și-au tresărit de-odată.
Spre-acelaș loc, spre nord, privind,
Și sus apoi, tária,
Toți trei strigar'atuncî murind!
„Trăiescă România!“

George Coșbuc.

Baba nesățiosă.

Din colecția de „Glume și Povești“,
de D. Stănoescu.

A fost odată, ca nici odată, că de n'ar fi fost nici nu s'ar povesti, și ascultați, că povestea de aci încolo s'o gătl.

Au fost odată doi bătrâni: un unchiaș și o babă și aști doi bătrâni erau séraci... scii, lipiți pământului, dór un biet bordei aveau și ei, rémas dela pârînt, unde se-și odihnescă trupul nóptea, de umblet după mâncare ori după niscai sdrențe de po-mană, că umblau tótă ziua amên-doi unul într'o parte și unul într'alta.

Și ce se mai rugau, séracii, la Dumneđu se se mai indure și de ei, să le dea ceva și lor, un ajutor să nu móră de fóme, că ecă de câtă-va vreme abia își mai mișcau picioarele să umble după cerșit.

Intr'o zi de Duminică, dând baba să mai măture praful de prin bordei, că se făcuse de un lat de pal-

mă, ecă sub o laviță ce aveau în bordeiu o iarbă micșóră, și cu frunđa bățosă.

I-a părut babei bine, că era verdétă veselă și a luat frumos tot praful dimprejur și a udat'o frumos.

I-a spus și moșului, când a venit de unde s'o fi dus; el a dîs, că ce se bucură așa de-o iarbă, par'că cine scie ce ar fi.

A trecut ziua și a venit séra.

Séra, decă s'au culcat moșul și baba, ecă a visat baba, cum-că iarbă aia e norocul lor și, că ea o să crească repede, că o să crească într'o zi cât crește alta într'o lună și că curênd o să se facă pcm mare-mare, de are să se înalțe până la ceriu, de vor puté să se urce pe el și să ajungă la Dumneđu să-i pótă spune și ei ce aveau pe suflet.

S'a deșteptat baba, cu inima plină de bucuriă, și cum s'a deșteptat, s'a dus iute la iarbă să o vadă ce face.

Se mărise, iarba vere, bine de

căreia îi dă porecla de „națiune politică maghiară unitară” și dîse, că toți fiii patriei trebuie să se considere ca făcînd parte din această „națiune politică maghiară”. Dér, dîse ministrul, noi nu persecutăm în nisuițele sale de limbă și cultură pe nimeni, decă acele nisuițe nu se opun *ideii de stat maghiar*. Acăsta este „unica politică”, ce o pôte urma un guvern unghuresc în cestiunea naționalităților. Adecă: vè lăsăm pe voi, naționalități nemaghiare, să vè cultivați, dér numai întrucât cultura voastră nu se opune *ideii de stat maghiar*; vè lăsăm să vè iubiți limba, însă iubirea voastră de limbă nu-i permis să se învîrtă decăt între marginile „ideii de stat maghiar”; tôte vi-le lăsăm, în sfîrșit, decă veți lucra și veți lupta așa cum nouè, Maghiarilor, ne place.—Orî cāt am voi decî, să facem o deosebire, în principiu, între Szell și Banffy în ceea-ce privesce politica lor de naționalitate, nu putem. Unul ca și altul și toți împreună bărbații politici ai Maghiarilor sunt orbi și surdi la srigătele de nemulțumire ale naționalităților, fiind-că toți se conduc față de ele de maxima despotică: așa voesc, așa pronuncesc! Mare „spirituș” ar trebui să aibă d-l Szell, pentru-ca țînînd morțiș la acăsta nenorocită politică, se pôtă totuși guverna după „lege, drept și dreptate”.

Erî, Vinerî, dieta și-a amănat ședințele până la începutul săptămînei viitoare. Reluându-se atunci debaterile, guvernul își va arăta punctul său de vedere în **cestiunea cvotei**. În cestiunea acăsta guvernul se va isbi de mari greutăți. Scim, că din partea ungară s'a ales deja deputațiunea cvotei, al cărei președinte este Coloman Tisza. Se șoptesce, ba se vorbește chiar tare, că deputațiunea ungară a cvotei alcătuesce tocmai acum cifre nouè, dat fiind, că Austriacii pretind sumă mai mare, cam de 36%. Deputațiunea ungară a și plecat alaltăeri la Viena, ca să se înțelgă cu Austriacii, dér fôrte puțină speranță este la o înțelegere. O parte a foilor din Peșta susțin, că însuși monarhul doresce, ca cvota să se stabilească cu 36% pentru Ungaria și 64% pentru Austria, și că guvernul unghuresc orî se va pleca, orî va pleca. „Magyarország” dîce, că ađi situația stă așa, că orî cade Szell și cu el dimpreună ies din partida guvernamentală desidentii și partida lui Apponyi, orî că Szell va trebui să se învîoiescă a urca cvota. La cas că nu s'ar învîoi, el trebuie să facă loc altora, anume Tiszaiștilor, carî sunt

gata a face pe voia Austriacilor. De sigur, că multă bătaie de cap va face încă de aici încolo guvernului acăsta afacere incurcată.

Din Viena sosesc o scire senzațională, care privesce în mare măsură **sôrtea pactului**. Comisiunea, care controlază datoria de stat, a luat hotărîrea, ca cele 59 milioane de florinî în aur, ce fostul guvern Thun le-a fost chitat Băncii austro-ungare pe basa Ș-lui 14, cu scop de a-se regula valuta de aur, *sè nu se dea băncii*. Comisiunea a motivat hotărîrea ei cu aceea, că de ôre-ce proiectul de lege referitor la acăsta este depus pe biuroul camerei, plata celor 59 de milioane fl. în aur trebuie să se amâne până când proiectul va fi primit, și să se nu se dea în sensul învîoelii cu guvernul ungar, încheiată în mod anticonstituțional pe baza Ș-lui 14.

Hotărîrea acăsta a produs pretutindeni mare senzație, de ôre-ce părerea generală este, că în urma ei afacerea pactului, care se credea că e aprôpe desăvârșit în tôte extensiunea lui, trebuie acum să se ia dela început. Membrii comisiunei de control din vorbă fac parte aprôpe exclusiv din majoritatea parlamentului austriac, și se dîce, că prin hotărîrea lor ei au vrut să dea dovadă cabinetului Clary despre puterea lor. Diarul „Czasz” din Cracovia dîce, că acăstă atitudine a majorității va avè urmări incalculabile, de ôre-ce ea face ca sôrtea întregului pact austro-ungar să devină problematică.

În săptămîna acăsta au fost **mari turburări în Fiume** cu ocașiunea deschiderii noului tramvay electric. Administrațiunea aceluî tramvay a pus pe vagonè inscripțiuni unghurescî și italiene. Autonomiștii italienî din Fiume au cerut să se ștergă inscripțiunile unghurescî, de-ôrece ele nu numai nu sunt de lipsă, dér lovesc în dreptul de limbă al Fiumanilor. După deschiderea liniei, Lunia trecută, s'a adunat o mare mulțime strigînd: *Abbasso le inscripzione bilinque!* (Jos cu inscripțiunile în douè limbi). *Siamo padroni in casa nostra!* (Sè fim stăpâni în casa noastră). *Viva Fiume italiana!* (Trăiască Fiume italian). *Abbasso gli ungheresi, non li vogliamo più!* (Jos cu Ungurii, nu voim să scim de ei mai mult). A intervenit poliția să împrăscie mulțimea, ca să pôtă circula tramvayul. Mulți dintre demonstrații strigau: s'aruncăm vagonul în mare! și toți se opuneau. Polițiștii au trebuit să scôtă săbiile și numai cu mare greu au

putut să împrăscie mulțimea, între care se aflau mulți comersanți de frunte, studenți etc. fumanî. Demonstrațiile s'au repetit și în zilele următoare. Și aceste întâmplări dovedesc odată mai mult, că de mare este încordarea dintre Italianii din Fiume și Maghiari și cāt de mult cei dintăi își tem drepturile lor de limbă și caută să-l apere în contra volniciei și a lăcomiei unghurescî.

În străinătate, afară de răsboiul din Africa de mēdă-đi, evenimentul săptămînei a fost **visita Țarului Nicolae la curtea germană**. Visita acăsta a avut loc Miercurî la castelul din Potsdam. Cu împăratul și împărătesa Rusiei s'a dus la Potsdam și ministrul rusesc de esterne, contele Muraviev. La întîlnire cei doi împărați s'au îmbrățișat și sărutat, de asemenea și împărătesele. La castelul din Potsdam s'a dat în onôrea înalților ôspeți ruși un prânđ familiar, ér s'era Țarul și Țarina au plecat. Nu s'a făcut primire s'erbătorescă și nu s'a desfășurat nici o pompă esteriôră; totul a decurs așa, ca să apară, că visita nu are caracter politic, ci numai personal. Cu tôte acestea însă se dă întrevederii dela Potsdam mare însemnătate politică. Unii cred a sci, că acolo s'a vorbit mult între cei doi împărați despre răsboiul dintre Anglia și Transvaal, fiind în interesul păcii universale localizarea răsboiului, așa ca el să nu aibă urmări grave pentru pacea dintre state și popóre. Se mai dîce, că visita dela Potsdam nu pôte să fiă decăt folositoare pentru apropierea Germaniei de Francia. Diarele oficiôse, firesce, négă că la Potsdam s'ar fi luat decisiuni cu privire la conflictul din Africa sudică-deôre-ce nici Germania, nici Rusia nu au plăcere a-se amesteca acum în cërta altora. Aceste puteri mari au declarat dela început, că vor să rămână neutrale și că tôte nisuița lor stă în aceea, de a-se localiza răsboiul.

România și Porțile-de-Fier.

În ședința de Marți a comisiunei financiare a parlamentului, deputatul Nemenyi Ambrus a întrebat pe ministrul de comerou Ales. Hegedüs, ce crede el despre ideia accentuată la Viena și Bucureșci, după care statele riverane ar restitui Ungariei cheltuelile, ce le-a avut cu regularea canalului dela Porțile-de-Fier, ca navigația pe Dunăre, să fiă scutită de taxe. Ministrul Hegedüs a răspuns îndată, că Porțile-de-Fier nu sunt pentru Ungaria o cestiune financiară, ci o cestiune de *suveranitate de stat* și de *politică a comunicațiunei*. Ministrul a

mai declarat, că e adevărat, că s'au făcut reclamațiuni din partea unor guverne străine, în special din partea României, pentru taxele dela Porțile-de-Fier, dér fără motiv, pentru-că Ungaria nu vrè să despôie pe nimeni. De altcum, dîse ministrul, venitele acestor taxe au fost fôrte neînsemnate în luna lui Octomvre din cauza slabei recolte din România. A mai spus tot-odată, că se vor face *reduceri în tariful ungar*, însă mai târziu, dér de-ocamdată rămân taxele stabilite.

În legătură cu acăsta declarațiune, „Agența Română” din Bucureșci a adresat foilor austro-ungare următorul comunicat:

„Față cu enunțațiunile ministrului ungar de comerou, făcute cu privire la Porțile-de-Fier în ședința comisiunei financiare a parlamentului, cercurile politice de aici declară, că România n'a excepționat legitimitatea taxelor de navigațiune, ci numai stabilirea acestor taxe și regularea unilaterală făcută de Ungaria. Părerea României și a Rusiei, căreia i-s'a dat expresiune și în mod formal și oficial, este în acăsta cestiune, că taxele trebuie stabilite în înțelegere comună, numai: de o parte de cãtră puterile semnatare ale tratatului din Berlin și a statelor riverane interesate, ér de altă parte de cãtră Austro-Ungaria, ca putere mandatară. Decă la deschiderea canalului nu s'a ivit conflict factic, cauza este, că la tôte întâmplarea cestiunea trebuia să se reguleze pe cale diplomatică. Taxele încasate dela deschidere încôce, s'au dat condiționat. Cu ocașiunea pașilor diplomatici, România a dat expresiune părerii sale, că cea mai bună soluțiune ar fi, decă statele riverane ar restitui Ungariei cheltuelile așa, ca cvota să se stabilească echitabil prin înțelegere comună. În opoziția cu vederile ministrului ungar de finanțe, cercurile politice din România sunt de părere, că cestiunea nu pôte fi decăt o *cestiune pecuniară*, deôre-ce prin tratatul dela Berlin nu s'a intenționat de loc, ca cu *privilejul regulării Porților-de-Fier să se dea vreunui stat riveran supremația politică ori comercială peste acăsta parte a Dunării*”.

Guvernamentalul „Pesti Naplo”, vorbind despre acest comunicat, face îngâmfață și negliôgba observare, că bărbații de stat ai României au jucat la congresul din Berlin un rol atât de secundar (și și acăsta numai în urma deosebitei protecțiuni a contelui Andrássy), încât ei nu pot fi chiamați a interpreta acest tratat (sic!). Ce privesce însă cestiunea financiară, planul celor din Bucureșci, dîce „Pesti Naplo”, este destul de străvechiu, ei ar voi adecă, ca Ungaria, ca statul riveran cel mai mare, să pörte partea cea mai însemnată a cheltuelilor cu regularea Porților-de-Fier, ér de altă parte Ungaria să nu aibă la Porțile-de-Fier numai atât cuvînt, ca de pildă România. Cei-ce vin cu planuri de acestea nici să nu aștepte, ca ômenii serioși să stea de vorbă cu ei. Acăsta li-o spunem, dîce „P. N.”, celor din Bucureșci, dér și cei din Viena pot să înțelgă ceva de aici.

„Timpul”, diarul autorizat al guvernului român, vorbind de declarațiile făcute

tot, se ridicase de douè palme dela pămînt și era gata să ajungă cu vîrfu de lavița sub care creșcea.

După aia s'a dus baba la unchiș și i-a spus ce visase.

Moșul ér a ris de ea, că se ia după vise.

— Dér de ce nu cređi, uncheșel, că să facă Dumneđu o minune cu noi? că noi, slavă Domnului, n'am omorit pe nimeni, n'am furat dela nimeni, nici un rēu n'am făcut nimēru, ba am făcut bine cāt am putut și noi, când am avut... 'I s'o fi făcut milă lui Dumneđu de noi, că am trăit cu cinste atâția mari de ani și scie Dumneđu ce face... când și când nu lasă pe omul cu frică de el.

Moșul n'a mai đis nimic. Scia el, că așa era, că fuseseră buni și cu frica lui Dumneđu amēndoi, și baba și el, dér nu prea credea în minuni, că nu prea vēđuse cu ochii, dér vēđînd credința a mare a babii,

a tăcut, a lăsat'o să se bucură cu amăgirea.

A doua đi, iarba crescuse încă odată pe atâta.

A treia đi ajunse cu vîrfu la lavița.

— Unchiș, să mutăm lavița de aici, să creșcă iarba, că nu mai are loc.

— Mut'o despre mine.

A mutată baba lavița în partea ailaltă.

A doua đi iarba creșcî ér, a treia đi creșcî și mai mult, de peste vr'o patru zile écă ajunse cu vîrfu la o poliță, ce era pironită sus, mai sub tavan, de puneau pe ea fel de fel de lucruri.

Baba se duse la unchiș.

— Unchiș, uncheșel, ia să scoti dumneata polița aia de sus și s'o bați în partea ailaltă, că a ajuns iarba la ea.

S'a înderătnicit moșul, că unde mai pôte el să se urce să o scôtă și să o bată aiea, că el e bētrân,

de abia se pôte mișca și, decă o cădea?... De géba, că se țînă baba de el până mută polița.

Peste câte-va zile écă iarba ajunse tocmai sus în tavan.

Baba ér la moș:

— Unchiș, uncheșel, ai să găurim casa sus, să pôtă iarba noastră eși și crește, că nu mai are loc în bordeiu.

Acum s'a supărat moșul rēu.

— Dér bine, mătușă, ai înebunit acum la bētrănețe de tot?... Cum să găuresc eu casa să ne plouă orî să ne ningă?... Atâta avem și noi și vrei să rămānem și fără ea cu nebuniile tale, să ajungem să murim, ca câinii, afară în drum?... Că: „unchiș te rog”, că: „uncheșel, te mai rog”, că „uite că se întemplă taman, ca în vis, și te pomenesci că e adevărat să ne putem urca până la Dumneđu, să ne rugăm de el să ne mai ușureze pustia de viață...” s'a înduplecat moșul și a spart sus de a eși iarba afară.

Decă a eși afară, ce să veđi dumneata?... se înalță iute, iute, de se minuna și moșul, și se îngroșă de se făcuse ca un copac d'ăia groși, și îi creșceau crăci dese și puternice, de era ca și o scară, de se putea urca pe el în sus și un copil mic. N'a trecut mult și 'i s'a pierdut vîrfu pomului în nori, tot înalțându-se mereu cãtră cer.

Intr'o nôpte écă mai visēză baba un vis: se făcea, că venise un ânger la ea, și îi spunea, că a ajuns copacul până la ceriș, și o sfātuia să trimită pe unchiș la Dumneđu să cēră și dēnșii ceva, că i-se făcuse lui Dumneđu milă de ei, că fuseseră ômeni de ispravă și suferiseră atâta necărie, ér de cãrtit nu cârtiseră nici unul împotriva lui.

S'a deșteptat baba, și cum s'a deșteptat, a sărit jos din pat și a dat de a deșteptat pe unchiș și i-a spus visul.

Moșul tot nu credea, măcar-că vēđuse minunea cu copacul cu ochii.

În comisiunea financiară ungerescă, dice, că de aici se vede, că în urma reclamațiilor unor guverne, și în special ale guvernului român, s'a recunoscut, că taxele trebuiesc scăzute; mai mult încă, tariful general nu va rămâne în ființă decât de-ocamdată, adecă în mod provisoriu, fără a se prejudeca cesiunea de principiu, care rămâne deschisă.

De altminterlea, dice „Timpul“, *Cartea Verde*, ce se va publica după deschiderea Camerelor, va da toate deslușirile de lipsă cu privire la atitudinea guvernului român și va fi răspunsul cel mai elocuent la acușățiunile, ce se îndreptăză contra lui.

Răsboiul dintre Buri și Englesi.

Totă săptămâna acosta n'au sosit sciri mai însemnate de pe câmpul de răsboiu. Joia și Vinerea trecută generalul White din Ladysmith a trimis câte-va detașamente ale sale să isgonescă pe inamic din pozițiunile, ce ocupa în jurul orașului, cu care ocași li-au succes Englesilor a face stricăciuni Burilor. S'au trimis vești la Londra, despre mari victorii raportate de armatele lui White, d'er tot Englesii au recunoscut la urmă, că n'au făcut prea mare ispravă.

Puterea armată de sub conducerea generalului White stă încă și acum închisă în Ladysmith, ca ursul în birlog, de unde nu iese decât foarte rar, ca să încerce a pune mâna pe câte-o mică pradă. Câștigă, ce câștigă, d'er vorba aluia, se întorce erăși în oraș drimboiată, că n'a făcut ispravă. White așteptă să-i vină în ajutor generalul comandant suprem Buller cu armata sa, care se află în orașul Cap, unde așteptă și el să-i sosescă trupele trimise din Anglia.

D'er nici Burii nu stau cu mâinile în sân. Vădend, că se apropie primejdia, își întăresc armata la granița de miadă-și a statului Oranje, ocupă liniile ferate și rup legăturile Englesilor cu orașul Cap. Ei trimit întăriri de trupe și la apus, la Mafeking și Kimberley, de-orece se așteptă, că Buller va trimite o parte a trupelor sale acolo.

Se pare însă, că Anglia nu se încrede de loc în armata lui Buller, care se dice că ar fi de 60,000. Ea a luat măsură să plece la Africa de miadă-și cel mai puțin alte 50,000, parcă ar avé să se bată cu Turcul ori cu Muscalul, ér nu cu o mână de ómeni. Pregătirile Angliei fac să se nască în ómeni credința, că în răsboiul din Africa ea se așteptă să se amestece și alte puteri și să-i rezeze puțin ghiara hrăpitoare înainte de a fi pus mâna pe prada bogată după care lihnesc.

Póte că ađi mâne vom ađi, că din micul răsboi din Africa va răsări o schinteia mare, pe care pentru a-o stinge Anglia va trebui să aibă multe daruri de împărțit.

În urma urmelor, ori va eși bătută, ori victorioasă, Anglia rămâne totuși c'o pagină puțin onorifică în cartea istoriei ei, cu pata de a fi rivnit pe cale cam puțin omenosă la bunurile și libertatea unui popor, care nu s'a făcut vinovat, decât prin aceea, că voește să-și apere cinstea, dreptul și libertatea.

SCRIRILE ȚILEI.

— 30 Octomvre v.

Pentru masa studenților români din Brașov au sosit și în săptămâna acosta foarte frumoșe contribuiri. Dintre listele de contribuiri, ce s'au împărțit din partea administrațiunei fondului mesei studenților, unele au început a se reintorce. Cea mai norocosă între liste a fost până acum lista trimisă d-lui consilier intim al Majestății Sale și membru al Senatului imperial din Viena Nicolae Dumba, care singur a contribuit 100 fl. Altă listă a sosit dela d-na Maria P. Cosma din Sibiu cu 67 fl. 50 cr. Tot din Sibiu a mai sosit o listă dela d-l Dr. D. P. Barcian cu 21 fl.; dela d-l D. R. Cordescu din Foventea o listă cu 20 fl. Din Timișoara a trimis d-l avocat Em. Ungurian o listă cu 20 fl., ér d-l Victor Onițiu din Alba-Iulia o listă cu 13 fl. 50 cr. Dela d-l protopresbiter I. Petric din Brașov o listă cu 12 fl. anual, dintre cari 10 florini dela d-sa, ér câte 1 fl. dela d-nii G. Birea și T. Brenciu. Tinerimea universitară română din Budapesta a trimis, în loc de cunună pe mommentul regretatei dómne Maria Bădiță, 24 fl. Frumósă surprindere a făcut d-l Ioan I. Vulcu din Orăștie, care din propriul indemn a trimis pentru fondul mesei 50 fl. Ajute Dumneșeu, ca să mergem tot astfel înainte!

O biserică în flacări. Ni-se scrie din Varviz: În 7 Noemvre n. c., ziua de S. Dumitru, în comuna Varviz din protopopiatul Giurgeului, Archidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș, s'a săvârșit S-ta Liturgiă pe la órele 11 a. m. asistând la S-ta Liturgiă preotul Petru Moldovan, cantorul Michail Hurubeanu, clopotarul Gavril Pop și ca participanți un singur bărbat, Ioan Roman, și un copil, ér muiert cam 6—7. După săvârșirea cultului divin s'a dus fiă-care la ale sale. Pe la órele 3 după amăđi, nimeni nu póte să scie cum și din ce causă, biserică a luat foc; biserică era din lemn, avend în 2 turnuri 2 clopote. Era tare bine și bogat provăđută cu de tóte, avea o pictură rară. În timp de 2 óre biserică a fost mistuită cu desăvârșire. Nimeni nu a putut scóte din biserică nimic, au ars tóte ornate și odăjdiile preoțesci, clopotele s'au topit. Era o spaimă ne mai pomenită. A

alergat poporul întru ajutor, d'er nu a putut ajuta nimica. Biserica a ars până în fundament. Acum bieții poporenți, în număr de peste 500 familii, au rămas fără biserică. Paguba încă nu e constatată. Edificiul a fost asigurat în 2000 fl., cele dinlăuntru însă nu au fost asigurate. — Varviz, la 8 Noemvre st. n. 1899. — Michail Hurubeanu, cantor în Varviz.

Fapte creștinesci. Epitropul G. Ac-sente din Arpătac ne scrie, că doi tineri români, anume d-nii Ioan Nema și George Ac-sente, amândoi croitori, vădend starea de ruină a bisericei române gr. or., au adus foarte frumoșe jertfe pentru repararea bisericei, angajand pe tinóru zidar român Ioan Leucă din Rodbav, oare — spre onórea lui fiă đis — a lucrat foarte bine și conșciențios, mai mult chiar, decât era dator. Poporul a rămas foarte mulțămít de acest tinér măestru român, care ar merita să fiă sprijinit cu tótă căldura.

D-șora Bărsescu în Bucuresci. Diarele bucorescene publică următórea scire teatrală: Patru țile numai ne despart de un eveniment teatral care, fără îndoăli, trebuie considerat ca cel mai mare și mai aprópe de inima noastră, atât din punct de vedere artistic, cât și din punct de vedere național. Marți, 2 Noemvre, încep la Teatrul național reprezentațiile în limba română ale d-rei Agata Bărsescu, cu concursul artiștilor societăței dramatice. După șapte ani de succese pe cea mai mare scenă germană, aceea a Burgtheatului din Viena; după trei ani de activitate la marele teatru din Hamburg și după o serie de turneuri triumfale în întreaga Austriă și Germania, ađi marea artistă, profitand de un concediu acordat de direcția teatrului jubilar din Viena (Jubiläumstheater), unde este angajată, s'a hotărít să facă un pas, pentru care întreaga suflare românească trebuie să-i fiă adenc conșcótóre: D-ra Agata Bărsescu va da două spre-đece reprezentațiuni în limba română... Rolul de intrare va fi Magda, creat și jucat de d-ra Bărsescu peste o sută de ori cu un succes recunoscut în tótă Europa.

Distincțiuni. M. S. Regele Carol a conferit medalia „Bene-Merenti“ clasa I d-lor: dr. G. Marinescu, profesor la facultatea de medicină din Bucuresci, pentru scrierile și lucrările sale științifice, și Al. Ștefulescu pentru scrierile sale istorice și arheologice.

Perceptorat în Ilia-Mureșană. Ministrul ungh. de finanțe prin ordinațiunea sa dela 21 Oct. a dispus a se înființa un nou perceptorat în Ilia-Mureșană din comitatul Hunedórei. Perceptoratul își va începe activitatea în 1 Decemvre st. n. Ca funcționari sunt numiți: șef de oficiu și cassar Breinich Ignacz; controlor: Serban József; funcționari de dare: Nagy János și Soós Károly. — De acest perceptorat se vor ține următórele 76 de comune: Mu-

reș-IIia, Abucoa, Almaș-Seliște, Almășel, Boiți, Certeș, Lăpudul inf., Bacfalău, Ba-reșdi, Baștea, Bétrána, Boz, Brădătel, Branicóca, Brașov, Briznic, Burjuc, Cerbia, Damlesd, Dobra, Dumbravița, Dumesd, Fazacel, Bouțarul superior, Lăpudul superior, Fintoag, Fureșóra, Fúzesd-Bogara, Grind, Glodgilești, Godinești Gotatea, Guradobra, Gurasada, Galaúta, Holdea, Cabești, Karmazinești, Cămpeni-Surduc, Cămpuri, Muncel, Coseșdi, Coja, Culieș, Lapușnic, Laszo, Luncoșóra, Mureș-Breteia, Mihalești, Mică-nești, Muncelul mare, Ohaba, Panc, Panc-Seliște, Petreșdi, Pogănești, Radulești, Roșcani, Runcșor, Sacamaș, Sěrbi, Stănceșdi-Ohaba, Stregonea, Stretea, Tămășești, Tătărești, Tărnavă, Tărnavița, Tisa, Tei, Ulieș, Valea-Lungă, Vica, Visca, Vorța și Zam.

Cărți funduare. Judecătoria din Mureș-IIia, în comit. Hunedórei, a primit din partea ministrului ungheresc de justiție în-sărcinarea, ca din 1 Ian. 1900 să pórté și afacerile cărților funduare. Dispozițiunea acosta a luat'o ministrul cu reserva aprobării ulterioare din partea legislațiunei.

Esportul peilor și vitelor din România. D-l dr. Obreja, directorul serviciului sanitar superior, a adresat o circulară către medicii veterinari din țera, prin care le face cunoscut că: primind cereri de a permite esportul peilor sărate, după ce nici un motiv științific nu se opune la acosta, ér interesele noastre comerciale cer a inlesni asemenea întreprinderi, rógă a se libera certificate de esport pentru peile bine sărate. Cere în același timp ca medicii veterinari să pună în vedere comercianților, că trebuie să se asigure, decât li-se primesc introducerea unei asemenea mărfi și în atare condițiuni în țera de destinațiune, de-orece direcțiunea generală a serviciului sanitar nu-și ia altă răspundere decât aceea a salubrităței mărfii. Mai face cunoscut, că să se elibereze certificate pentru ori-ce soiț de vite de proveniență și origine românească în baza biletelor emise nu numai de medicii veterinari, d'er și de primarii sėu revizorii de vite, fără a pretinde, ca vitele să stea în localitate 30 de țile.

Cărți și reviste oprite. Ministrul ungheresc de finanțe a oprit a intra pe teritoriul statului ungher broșura: „Insemnătatea țilei de 3 (15) Mai 1848“ de M. Străjan din Craiova. De-asemenea a oprit intrarea țiarului german „Deutsche Zeitung“ din München.

Tinerimea română din Brașov (Scheit) invită la producțiunea și petrecerea poporală, ce o va arangia în folosul fondului corului dela biserică sf. Treimi de pe Tocile, Duminecă în 7 Noemvre v. 1899, în sala dela „Redută“. Începutul la 7½ óre sėra. Intrarea: de persoană 60 cr., pentru stud. 40 cr. Bilete se pot căpėta la d-l D. Eremias, la librăria Ciurcu, la Casina

A pornit a se sui pe crăcile copacului mai mult așa, ca să-i facă gustul babilii. D'er văđu că se urca ușor, ca și cum ar fi fost tinér de dóné-đeci și trei de ani, și atunci a cređut și el și a hotărít să se urce cât o fi.

Și-a luat ziua bună dela babă, s'au învoit ce să ceră dela Dumneșeu, și-a făcut cruce, ca Românul, a eșit din casă pe gaura din tavan, și s'a tot dus încet, încet păuă la ceriú, că până la ceriú mergea copacul.

Ajungend la ceriú a dat de Dumneșeu, crăciua i s'a închinat și i-a căđut în genunchi, mulțămítu-i că l'a învrednicit să-i póta vedé fața.

Dumneșeu i-a đis să se ridice de jos și l'a lăudat și pe el și pe mătușă, că au fost ómeni buni și îngăđuitori și lumea bine dela ei a văđut, d'er réu ferit'a sfântul; și l'a întrebat cu ce să-l dăruiescă, ca să-i fiă rəsplată pentru faptele lor.

Moșul, după cum se învoise cu

baba, a cerut la Dumneșeu să le dea nițică putere, că prea îmbătrăniseră de nu mai aveau de loc; să le dea câte-va vitișóre să aibă cu ce se hrăni, bordeiul să li-l mai drégă, că suflă vėntul prin el, ca la el acasă, și să le mai dea și lucruri de ale casei și ce mai trebuie, ca să ducă viéță tihnită și bună.

Dumneșeu a fost mulțămít cu cererea moșului, că nu cerea lucruri mari, și i-a făđăđuit, că tóte le va avé după pofta inimei.

I-a sărutat unchiașul mâna și a plecat să se cobóre pe pământ, ér la putere se simția ca și un tinér, măcar-că perul și barba îi erau albe ca zăpada a curatului.

S'a coborít.

Décă s'a coborít și a ajuns acasă, ce să vedí dumneata?... baba îmbărcată frumos cu fustă bună, cu încălțăminte bună, cu legătură de cap bună, bordeiul spoit frumos, cu gémurile șterse, íntra pe ele sórele de inveselea tot și tóte, de-ți era

dragă lumea. Colea un tron cu fel de fel de lucruri; pe vatră óle, crăcane, tingiri și câte alea tóte; în pat saltele, plăpăm și perine de puf, d'alea moi... în sfirșit bogăția, că nu cređ să fi fost altul să aibă mai multe lucruri prin casă în tot satul.

I-a venit moșului lacrimi în ochi și a căđut în genunchi și a đis babilii de a înghenunchiat, de au mai mulțămít odată lui Dumneșeu amėndoi de atatea bunătăți.

După aceea a eșit prin curte.

Aci alta: pătule pline de bucate, un grajd cu cal în el, șopron cu car, cu plug, cu țarlie pentru iernă, stauale pline de boi și de oi; ér de o parte în curte o bivoliță și o vacă, amėndoué fėtate de curėnd, le sugeau mălacul și vițelul, ér porcii hondră-neau de colo până colo.

Și copacul copac; nu pierise, tot acolo sta.

S'au bucurat ei, ál unchiaș și a babă, multă vreme de bunătatea lui

Dumneșeu, până într'o đi ce i veni babilii:

— Ia ascultă, unchiaș, ia mai dă pe la Dumneșeu nițel și îi mai cere să ne facă boeri și pe noi, că prea ne succese și ne învėrtește ciocoiu-ála ce e stăpán al moșiei; ce e la Dumneșeu să mai ne facă una?... Cere-i niscai case mari, mai mari ca ale ciocoiiului, și avuțiă mai mare ca a lui, să nu mai avem de a face cu el...

Moșul de colo:

— Lasă fă babo, ce să-l mai supėrăm, că o fi avėnd el și altele pe cap, las' că avem noi destul cât avem, că n'a avut atata neam de neamul nostru.

Baba, că nu, că ea așa vré, și el să se ducă.

Moșul trăise bine cu ea tot-deuna. S'a gândit: „ce să mă cert eu cu ea tocmai acum?... Hai să mă duc“.

Și s'a dus, a căđut ér în genunchi înainte a lui Dumneșeu, i-a

Română și sera la cassă. Suprasolvirile și ofertele marinimose se vor chita pe cale publică.

Program: 1) „Cu respect vă salutăm“, cor de dame, de I. Wiest. 2) „La oglindă“, poezie de G. Coșbuc, declamată de *.*. 3) „Surugiul“, cantonetă de V. Alexandri, decl. de *.*. 4) „Toca“, cor mixt de I. Vidu. 5) „Monologul unui vagabund“, poezie de A. Cuza, declamată de *.*. 6) „Coroana Moldovei“, cor de bărbați. 7) Teatru. — In fine se va reprezenta comedia în 3 acte: „Vistavoiul Marcu“, ér după aceea dans.

Dintre oficerii români din armata austro-ungară, căpitanul Constantin Lalescu din regimentul 43 de infanterie a primit cu ocaziunea avansărilor dela 1 Noemvre n. c. medalia pentru merite, pe lângă espressionea prea înaltei mulțumiri din partea Majestății Sale; aceeași distincțiune li-s'a făcut căpitanilor Simion Drăgan din regimentul 64 și George Petrovan din reg. 52.

Intre cei ce au fost înaintați la 1 Noemvre se află: Victor Petri căpitan cl. II fu înaintat la rangul de căpitan cl. I în reg. 76 de infanterie; locotenentul Aurel Petrovič din reg. 72 deveni căpitan cl. II. La rangul de locotenent au fost înaintați: sublocotenentii: Virgil Piso reg. 62, R. Munsat reg. 47, Iuliu Montani reg. 4, Jos. Baltezan reg. 87.

La gradul de sub-locotenent au fost înaintați: Aurel Popian reg. 43, George Ivașcu reg. 32, Emil Herbay, reg. 14, Mircea Gogu reg. 49, Ardelean Miclescu reg. 59, Nic. Rușiu reg. 13, Al. Călcunariu reg. 14, George Cioban reg. 33.—Romul Marin trecu în despărțământul sanitar 24; locotenentul Teodor Indrea deveni căpitan cl. II de tren; Eugeniu Pop căpitan-auditor de cl. II deveni căpitan de cl. I în reg. 68; medicul de regiment de cl. II Dr. Victor Corbul fu înaintat la rangul de medic de regiment cl. I în reg. 39. Ioan Humiț major în reg. 21 de infanterie s'a reactivat. Victor Russu locotenent-vânător în bat. 22 s'a împărțit la statul-major; Ioan Voicu căpitan în reg. 64 s'a transferat la reg. 2 de infanterie, Cornel Cosgaria locotenent în regimentul 64, transf. la reg. 55 de infanterie; Aurel Anca medic de reg. dela reg. 96 la reg. 51; Aurel Maniu medic superior dela spitalul de garnisonă din Lemberg, la reg. 41 de infanterie.—Nicolae Neagoi, infanterist în reg. 43, fu distins cu crucea de argint pentru merite, scăpând o femeie, cu periclitarea vieții sale, de inecare.

Dela tribunalul din loc.

Pertractarea finală în afacerea locotenentului polițienesc Wiener.

În 15 Martie 1898 Maghiarii din Brașov aranjând cunoscutele demonstrațiuni pe strade cu strigări de „Abzug Kronstadt!“,

„Eljen Brassó“ și „Le vele“, locotenentul poliției din loc Waldemar Wiener, în urma ordinului, ce l'a avut dela căpitanul de atunci Hiemesch, a provocat mulțimea, compusă din școlari, lucrători, calfe și ucenici de meseriași etc., să se împrăscie, căci nu-și luase voie a umbla pe strade. Unii din mulțime, între cari un Ungur din Clușiu Hajdu s'au opus și au ațitat mulțimea să strige și să lărmuiască mai departe. În urma acésta Hajdu, a fost condus la poliție și mulțimea amenința să între cu puterea în localul poliției să-l elibereze. Atunci Wiener a recuirit miliția, care a împrăsciat pe demonștranti.

Din cauza acésta Wiener a fost acuzat de abuz de putere în oficiu și de călcarea libertății personale. Mercuri, Joi și Vineri a fost pertractarea finală, la care au fost ca la vre-o 30 martori. Partea mare au depus în contra acuzatului. Wiener a afirmat, că a lucrat conform ordinului și a negat, că ar fi împiedecat mulțimea de-a striga „Eljen a Kiraly“. În ce privește recuirarea miliției (11—12 infanteriști) el dișe, că a cerut'o la avisul d-lui comisar L. Maximilian. În urma acésta apărătorul a cerut să fiă ascultat ca martor și d. Maximilian. Acesta a depus, că în sera aceea, pe la 7 ore, densusul nu mai era în serviciu, de aceea nici n'a putut da avisuri. A provocat însă și el, în urma ordinului căpitanului poliției, pe subordonați, ca să-l respecteze și să împedece ori ce conducturi séu adunări de popor pe strade. Mai spuse, că mulțimea mergând înaintea poliției luase în adevăr o ținută amenințătoare, voind să străbată în curtea poliției cu forța.

Acuzatul Wiener a recunoscut apoi, că comisarul Maximilian i-a spus în adevăr, că nu se află în serviciu și că în urma acésta el (Wiener) însuși a recuirit miliția în interesul ordinei.

Martorul principal al Ungurilor, Hajdu, director de teatru maghiar destituit, s'a purtat foarte gălăgios și agresiv și în decursul pertractării, întrebându-l expresiv vătămătoare față cu acuzatul și cu judecii, așa că în cele din urmă președintele a dat ordin să fiă scos din sală.

Vineri a vorbit mai întâiu procurorul, dișcând, că procederea acuzatului dela 15 Martie 1898 n'a fost justificată și că prin recuirarea miliției a comis abuz de putere în oficiu și prin arestarea lui Hajdu a călcat libertatea lui personală ș. a. De aceea ceru să fiă condamnat pe basa §§. 472 și 193 a codului penal la 5 ani închisore, pierderea oficiului și a drepturilor politice.

Apărătorul adv. Sim. Damian a arătat apoi, că acuzatul n'a făcut decât a-și împlini datoria; nu se pôte deci vorbi de-o intențiune rea din parte-i. El a trebuit să ia măsuri preventive, căci mulțimea era ațitată și voia să străbată cu forța în curtea poliției. Strigările de „Abzug Kronstadt“ și „Le vele“ erau vătămătoare pentru

cealaltă parte a populațiunii, pentru Sași mai ales și — ușor putea să se nască un conflict sângeros. Purtarea lui Hajdu și a unui școlar ungar din sera aceea a fost provocătoare și deci acuzatul a trebuit să procedă contra lor cum a procedat, fără a le vătéma însă libertatea personală. E trist, că foile maghiare au scris cu atâta ură națională despre totă afacerea, dér speră că tribunalul va judeca în liniște și imparțial și va achita pe acuzat.

Tribunalul, după o consfătuire de o oră și jumătate, a publicat în fine sentința prin graiul președintelui Dr. Jahn. În sentința se declară, că acuzatul W. Wiener s'a făcut culpabil de toate delictetele, ce i-se impută, și că deci este vinovat și se condamnă pe timpul §§ 472 și 193 cod. pen. la 6 luni și două săptămâni închisore, pierderea oficiului pe timp de doi ani și pierderea drepturilor politice. Mai departe fu condamnat și la purtarea cheltuielilor procesului.

În contra sentinței a anunțat recurs atât acuzatul, prin apărătorul séu, cât și procurorul.

Un sinod protopopesc esemplar.

Protopopiatul Giulei, 5 Nov. n. 1899.

Stim. D-le Redactor! Am avut deosebita placere să fu de față în ziua de 4 Nov. n. la sinodul protopopesc de tōmna al protopopiatului Giulei din decesa Gherlei. Sinodul s'a ținut în Valasut, participând toți preoții, afară de trei, cari au lipsit motivat. Acest sinod are momente înăitătoare, prin cari se distinge între sinodele noastre, și de aceea află de interes a-l schița aici.

Preoții mai întâiu s'au mărturisit, apoi s'a oficiat serviciu divin solemn cu mare asistență, pontificând D-l protopop tractual Șabin Coroian, care cu ocaziunea acésta a ținut poporului prezent o frumoasă cuvântare, însuflețindu-l mai ales la jertfe pentru biserică.

După terminarea cu cele sfinte, preoțimea se întrunî la casa parochială, unde a urmat deschiderea sinodului prin o frumoasă vorbire a D-lui protopop, care arată, că nici-odată biserică română unită n'a trecut prin timpuri atât de grele și amenințătoare, ca cele de aci, când adversarii noștri tind a ne strivi limba, datinele și credința strămoșească, contopindu-ne în autonomia catolică, de sub care am fost scoși „in sempiternum“ prin bula papală din 1853 „Eclesiam Christi“, care a fost recunoscută de lege și înarticulată în 1868. Apoi desfășură starea bisericii române unite, arătând, cum de-o parte ni-se îmbiă arginții lui Iuda, pentru a despoia preoțimea noastră de încrederea și iubirea poporului, înțelegând adecă ajutorul guvernului, oferit clerului în mod atât de dejositor pentru biserică și națiune. Avertiscă pe preoți să aibă grijă, că sunt datorî cu mare răspundere înaintea memoriei strămoșilor, n'amu-

lui românesc, și înaintea dreptului Judecător. Îi încuragiază să lupte cu crucea lui Christos în frunte, care-i va apăra în toate zilele vieții lor etc.

Cu acestea deschis fiind sinodul, se cetesce protocolul ședinței de primăvară și se verifică. Apoi zelosul și bunul preot Ioan Bochiș din Borșa ținut o disertațiune foarte frumoasă și însuflețitoare cu tema: „Preoții sunt cauza înfloririi, a deșteptării și înaintării unui popor, ca și a decăderii lui“. Arată în cuvinte frumoșe, că dela începutul bisericii și până astăzi multe rele au venit asupra bisericii din partea unor preoți nechiamați la apostoliă, pe cari numai interesul i-a îndemnat a lua sarcina grea, dér sublimă, a preoției. Aduce numărōse esemple din istoria bisericii pentru a arăta, cum s'au provocat desbinările în biserică, chiar și în biserică noastră națională română din cauza unor preoți nechiamați la apostoliă.

Nu e mirare, dișe d-l Bochiș, că înainte de 1848 preoții noștri n'au putut lucra pentru prosperarea bisericii, fiind acele timpuri tare vitrege pentru noi, Români; de altă parte neavând nici preoți cu știință și cultura cuvenită. În 1848 însă deșteptându-ne și răsărind o rață a libertății și pentru noi, am început ieri-colo a pași pe calea progresului. Numai indiferentismului preoților noștri se pôte atribui, că noi și astăzi suntem atât de inapoiți în privința averilor bisericesci. Ce au făcut la alte popore preoții, aceea s'o fi făcut și preoții noștri; atunci am avé astăzi școle, reuniuni, biserică, preoți dotați. Nu am avé lipsă nici de congruă, nici de ajutor împărțit după placul celor dela guvern, deși este din banii, la cari și noi avem drept, căci și noi contribuim la budget. În fine termină, îndemnând preoțimea la lucru, căci încă nu e prea târziu. Membrii sinodului aclamă călduros pe disertant.

Urmând în discuția indiferentismul, ce domnesce între unii din preoții tractuali, cari fără motive serioșe neglișează a se presenta la sinod, se aduce concludusul, ca toți acei preoți, cari nu se vor înfățișa în viitor la sinode, să fiă pedepsiți cel puțin cu câte 3 fl. Esecțiune se va pute face numai în casuri de morb greu, dovedit cu atestat medical.

Se cetesc statutele bibliotecii tractuale, aședată în comuna Șinteu, cari fură primite, alegându-se cassar și bibliotecar dintre preoții tractuali.

D-l Ioan Bochiș, preotul Borșei, face apoi o salutară propunere, care ar merita să fiă imitată de întregă preoțimea română. Anume, pentru a-se înființa grânare bisericesci în tōte comunele, unde nu există, ér unde există pentru înmulțirea lor: propune, ca fiă-care preot, fiind anul acesta fructifer, să pornescă însuși cu un car însoțit de mai mulți curatori prin sat, dela casa la casă, și să adune bucate, drept daruri dela credincioși pentru înființarea, ori înmulțirea grânarului.

mulțumit de câte le dăruise și i-a spus, că s'a rugat baba așa și așa din pricina cutare și cutare.

Dumneșeu nu s'a împotrivit de fel.

I-a făgăduit.

Moșul a plecat pe copac în jos și când a ajuns acasă a găsit în locul bordeiului un palat nu alt-ceva, armăsari la grajduri, argați în curte, ciobani cu turme mari, căieri cu herghelii de cai, de tōte când e vorba, cum au boerii ai mari, de rămase stăpânul moșiei ca un calic pe lângă ei.

Au trăit ei, unchiașul și baba ér multă vreme. Se îndulciseră cu traiul bun amândoi, de nu se mai putea. Câte-odată steteau de vorbă și se minunau singuri de ce noroc dăduse pe capul lor, și adese-ori se gândeau, că păcăt, că o să moră când și când, și n'or să se mai pōtă bucura de bogăția și de traiul bun.

Intr'o di baba:

— Scii ce, unchiaș?

— Ce babo?

— Mie mi-a trāsniț una prin cap.

— Ce ți-a trāsniț?

— Multe făcū Dumneșeu pentru noi... N'o mai face una?

— Ce să mai facă, că dōr nu-i fi vrēnd să te facă împērătēsă.

— Ba aia 'i vorbă!... Sē am nēcaseri cu tōtă lumea, nu-mi e bine așa cocōnă cum sunt?

— Apoi dér ce?

— Sē-i cerem, să se îndure să ne lase să trăim într'una, să nu mai murim.

Moșul a început a ride.

— Apoi tu vrēi să ajungem eu Dumneșeu și tu Dumneșeică, cum vēq eu?

— Dă ce?

— Dă ce, de? Apoi cum să nu mai murim, că numai Dumneșeu nu mōre, omul mōre; trāscesc el unul mai puțin și unul mai mult, dér de murit tot mor toți la urma urmelor.

Baba să pricēpă de loc.

Ea o ținea una, aci așa, mâne așa, că să se ducă moșul și pace,

până s'a supērat moșul într'o di și i-a spus, că să-l lase în pace, că el nu e nebun și să tacă din gură, c'apoi vede pe dracu.

— Așa? a diș baba, nu vrei?... Apoi dar lasă, că mă duc eu, decât e așa, că nu i-am cerut nimic, să vedem nu mi dă?

Și nu s'a lāsāt, vere, nebuna de babă, și s'a îmbrăcat cu ce rochiă avea și ea mai bună și după aia a pornit pe copac în sus.

A trecut, ce a trecut, după-ce a plecat, și după-ce o rugase moșul mult să se lase de așa plan, și numai a simțit moșul, că i-se taie inima odată așa sci, ca atunci când e să ți-se întēple ceva rău și îți simți inima așa odată plină de jale, și n'a mai așteptat mult și numai se pomenesce cu omeni mulți din sat, că intră în curte și li aduc mătușă mōrtă înecată.

Pase-mi-te, ce se întēplase?... Se vede, că Dumneșeu s'o fi supērat de ce cerea baba, că urcându-se

ea pe copac în sus spre cer, când a ajuns la vēntul turbat de urla și vājia de nu mai scia pe ce lume e, a luat'o vēntul pe dedesupt, i-a umflat fusta de pe ea și a trāntit'o din copac taman într'o apă mare, de trecea pe la marginea satului.

Acōio o gāsiră omenii din sat și cunoscēnd'o, firesce, o aduseră acasă.

Moșul a vēqut, că asta era dela Dumneșeu, care nu îngādue să nāzuēscă omul a-i scāimba ce a făcut și a orānduit el, și-i adus aminte, că nemulțamitului i-sē ia darul și nu a cărtit de loc. S'a închinat, s'a rugat de iertare pentru sufletul babii, și a îngropat'o cu cānste, jelind'o mult, ca pe una cu că ți trāise atāta viēță de lungă tot bine și cu înțelegere, ér el a mai trăit cât i-o fi fost scris să trăiēscă și a murit ca tot omul, cum a lāsāt Dumneșeu.

ÉR eu încălecai pe o lingură scurtă, să lovesc peste nas pe al de n'ascultă.

Arată, că așa a făcut și densusul, atât ca preot în Orman, cât și ca preot în Borșa. Acest obicei introdus de D-sa îl practicăm în fi-care an cu mare succes. Introducându-se același obicei în toate parochiile din tract și repetându-se în tot anul, capitalul rămânând însă neatins, fondul va crește așa, că având o administrare conștiințioasă, în câți-va ani ajunge la sumă considerabilă. Prin această scutim poporul de a se îngloba în datorii pe la străini și mai ales pe la speculanții jidanii, ér de altă parte, vădând poporul scopul salutar al grănarului, la vre-o câți-va ani ar jertfi cu mai mare în-sufletire, și s'ar puté acoperi spesele cu susținerea învățătorului etc. Aduce drept exemplu comuna Borșa, unde înainte cu trei-șeci de ani s'a înființat un magazin de bucate cam de 100 merțe, care s'a urcat treptat până a ajuns la un capital de 20,000 fl. v. a., adică două-șeci de mii fl. v. a. !*) Preoții însă, di-se d-l Bochiș, se nu se mulțumescă a arunca sarcina numai asupra curatorilor, ci ei înși-și se mîrgă dela casă la casă; pôte vor auzi hule și vorbe de ocară, dér acestea se nu-i descurajezie, căci acesta o vor suferi în numele celui răstignit.

Propunerea aceasta a d-lui paroch Bochiș, pe care a motivat-o cu argumente atât de tari și mișcătoare, a entusiasmat pe toți membrii Sinodului. Unanim și în însufletire generală s'a hotărît, ca fi-care preot din tract să facă fără întârziere începutul grănarului și la viitorul Sinod, ce se va ține la primăvară, să arate fi-care, ce și cum a făcut.

Tema acesta a fost discutată nu numai în Sinod, ci și după aceea ea a format obiectul predilect de conversațiune al tuturor celor ce au luat parte la Sinod. Mai mulți erau de părere, că o asemenea propunere ar fi bine, decât s'ar face chiar în Sinodul arhidieceșan din Blăși. Avis deputaților clericali!

Altă hotărîre frumoasă și înțeleptă privește sinodele de primăvară, cari s'a hotărît să fiă mixte, participând la ele câte trei mireni din fi-care comună. S'a adus și acest conclud cu unanimitate. Partea lui practică o va înțelege ori-cine; de-și a acestor vrednici părinți, precum se vede, este: să lucrăm prin unire, ér nu prin izolare!

D-l Bochiș face apoi propunerea, ca disertațiunea viitoare conferențe să fiă tătarea temei: *Originea și scopul reuniunilor*, în special al reuniunilor de temperanță. Tot d-l Bochiș propune, ca să se încerce toți preoții a forma reuniuni de temperanță și de înmormântare, ca în Oraștie și Deva. Spune, cumcă și în parochia sa Borșa s'a făcut începutul pentru înființarea unei asemenea reuniuni. Arată proiectul de statute și lista membrilor înscriși. De doi ani, di-ce, statutele așteptă întărirea dela guvern. După ce vor sosi, ne vom pune pe lucru.

Ajute Dumnezeu, ca exemplul bravor preoți din acest protopopiat să fiă imitat de întreg clerul român, și nisuițele lor să fiă binecuvântate!

Un participant.

Historicul unui magazin de bucate.

Borșa, 5 Noembrie 1899.

În an. 1869 comuna Borșa din tractul protopopesc al Giulei din diecesă Gherlei nu avea nici o avere bisericăscă, însă sub bravul conducător — pe atunci paroch al Borșei, ér ađi vicar foraneu episcopesc al Silvaniei, Rvd. D-n Alimpu Barbolovici — s'a pus temelie unui magazin de bucate prin donațiuni binevoitoare ale credincioșilor odată pentru tot-deuna, adunându-se cam 100 merțe de cucuruz cu ciucăleul. Administrarea conștiințioasă a acestui magazin a încurajat poporul, care ulterior făcu noué daruri pentru sporirea fondului de bucate. Acesta s'a întemplat la stăruința zelosului paroch, devenit protopop atunci al Borșei, ér ađi protopop al Gherlei, P. O. D-n Alexandru Lemeni, pe la an. 1875. Atunci a mai adunat cam 140 merțe și, ca să eternizeze memoria donatorilor, a procurat așa

numita „carte de aur“, în care s'a introdus istoricul parochiei, al grănarului și seria piilor donatori. În această carte și ađi s'inscriu toți binefăcătorii bisericeii, cum și evenimentele mai însemnate.

Acest fond a crescut până la anul 1894 la 14,000 fl. Atunci părăsi protopopul Lemeni comuna Borșa, strămutându-se la Gherla. După doi ani de vacanță veni ca preot harnicul Ioan Bochiș, care vădând starea slabă a bisericeii, în înțelegere cu poporul au hotărît a clădi o biserică pom-poasă. Înainte de clădirea bisericeii însă și-au asigurat școala, formând un magazin de bucate deosebit de al bisericeii tot din daruri ale poporului, așa că ađi parochia are și susține școala românăscă cu 2 învățători, dintre cari unul se plătesce numai din interesele magazinului. A trebuit să facă așa, căci Borșa e o comună de peste 1600 suflete, nepoții marelui Traian trebuie să aibă unde-și adăpa sufletul cu carte românăscă. De altă parte avem în coste și o școală de stat, dér acesta să se ascundă acum înaintea celei românești, care e cu mult mai pe sus în toate privințele.

Cele 14,000 fl., rămase de harnicul protopop A. Lemeni, sub preotul Bochiș au crescut aproape la 20,000 fl. Din acest fond s'a purces la edificarea bisericeii, care a costat 18,000 fl. Ca să nu sece însă fondul, având biserică mai târziu lipsă de reparatură, s'a îngrijit din nou a înmulți grănarul prin aceea, că preotul însu-și umblă acum cu curatorii prin sat adunând bucate.

Acestă biserică, adevărat pom-poasă, aștăđi e aproape gata; e coperită cu tînchea, are în lungime 32 metri, în lățime 12 metri, ér înălțimea turnului e de 32 metri. Sântirea ei va urma în toamna viitoare.

Sântirea a trei cruci de pe cele trei turnuri ale acestei bisericeii s'a săvârșit aștăđi cu pompă convenită. Celebrându-se s. liturgiă, după rugăciunea amvonului eși preotul local însoțit de lectorul V. Maior și de mulțime de popor înaintea bisericeii, unde erau așezate cele 3 cruci și o masă. S'a făcut sântirea, la finea căreia înghinchiând poporul s'a cetit rugăciunea binecuvântăreii crucilor și s'au stropit cu apă sântită. Apoi a ținut M. O. D-n preot o cuvântare ocașională, în care arată însemnătatea crucei și simbolul ei, dând prețioase instrucțiuni poporului.

După finirea predicii am mers cu litia în sunetul clopotelor până la biserică cea nouă. Aici crucele aurite și împodobite cu flori s'au predat măștrilor spre a fi puse la locul destinat. După-ce s'a așezat crucea cea mare pe vârful turnului mare, li-s'a dat măștrilor acolo în vîrf o litră de vin și 4 pahare. Paharul prim s'a beut în sănătatea Pontifului roman și a fost aruncat jos spre răsărit, dér nu s'a stricat; al 2-lea pahar a fost beut în sănătatea Majestății Sale, care a fost aruncat spre apus, a rămas și acesta întreg; al 3-lea pentru națiunea română, aruncat fiind spre mîgă-đi, a cădut în drumul țerei, dér a rămas întreg; al 4-lea pahar s'a beut pentru comuna Borșa, rămânând și acesta întreg. Tote patru paharele se află la preotul local.

După acestea reîntorcându-ne la biserică cu litia, ceremonialul s'a terminat.

V. M.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. din despărțământul Reghinului, aparținător Arhidieceșei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, în înțelesul §-lui 21. din statute și conform concludului adunării precedente, își va ține adunarea sa generală de toamnă în est an la 18 Noembrie n. în comuna Chieriu inferior, la care onorații domni membrii fondatori, ordinar și ajutători, precum și on. public interesat de cauza învățătorului, sunt invitați cu totă onoarea.

Programa: 1. Asistare în corpore la serviciul divin, ce se va ține în biserică gr. cat. la 8 ore a. m. 2. Esmiterea comisiunilor. 3. Ținerea prelegerei practice, prin un învățător, ce se va designa în decursul adunării, spre care scop fi-care in-

vătător al despărțământului va avé a se pregăti. 4. Deschiderea adunării prin președinte. 5. Cetirea protocolului adunării generale trecute. 6. Raportul oficialilor reuniunii. 7. „Dedarea învățăcelor la ascultare“, disertațiune, ce-o va ține Victor Hârșian învățător în G.-Hodac. 8. Raportul comisiunilor. 9. Propuneri. 10. Satorirea locului, timpului și programei adunării viitoare. 11. Alegerea unei comisiuni de 2 membrii pentru verificarea protocolului adunării prezente. 12. Inchiderea adunării.

NB. On. membrii sunt rugați a se prezenta punctual la oră, îngrijindu-se și de 1 fl. pentru prânzul comun.

Reghin, 2 Nov. 1899.

Pentru comitet:

Mihail Pascu,
notarul reuniunii.

ULTIME SCIRI.

Viena, 10 Noembrie. În ședința de ađi a „Reichsrath“-ului ministrul de interne Körber s'a ridicat să răspundă la cele ce s'au diș în aface-rea turburărilor din Holeschau. Toți deputații cehi s'au ridicat și, năvălind spre banca ministerială, au făcut un sgomot oribil. Cehii au împiedecat pe ministru de a vorbi. În momentul acela toți deputații germani își părăsiră locurile mergend spre banca ministerială, ca să apere pe Körber. Scandalul fú atât de mare, încât în fi-care moment se așteptau încăerări. Ministrul Körber n'a putut vorbi nici un cuvânt. Scenele furtunose au durat câte-va minute, ér președintele vădând, că nu mai e chip de a-se restabili ordinea și liniștea, s'a văđut silit a suspenda ședința.

Sinaia, 10 Noembrie. — Micul Principe Carol este foarte bine și se speră, ca în curend să pótă eși din casă. Prințul se jócă prin odaie și a început să prindă putere. M. S. Regele merge aproape zilnic la Castelul Foișor, unde stă mult cu micul principe. M. S. Regina își urmăđă tratamentul prescriș de medicul Curței și merge din ce în ce mai bine. Nu s'a hotărît încă, decât Regina va petrece séu nu érna în străinătate.

Berlin, 10 Noembrie. Baronul Reichenstein, colonel de stat-major, a eșit din serviciul armatei germane și a intrat în armata Burilor. Colonelul a plecat la Africa de sud.

Londra, 10 Noembrie. Din East-court se anunță, că Colenso a cădut în mânia Burilor. — O miiă de soldați englesi au sosit la Capstadt, de unde vor pleca la Durban. Tote trupele englese vor sosi săptămăna viitoare avend ordinul de-a merge să despresureze Ladysmith. — Foile de aici vestesc, că la Wolwich și Devonport a sosit ordin oficial de-a se mobilisa grabnic bateriile de asediu.

Londra, 10 Noembrie. Lordul Salisbury, ministru-președinte, la „banchetul lord-major“ di-se într'un discurs al séu, că temerea de isbucnirea unor turburări pe continentul Europei nu e întemeiată. Accentuă bunele raporturi ale Angliei cu Statele Unite, precum și cu Germania. Arată apoi faptele de vitejă și de bravură ale Englesilor pe câmpul de rășboiu din Africa sudică, asupra căroră însă multe perderi îndurate aruncă umbră. Salisbury respinge afirmarea, că o națiune puternică a atacat o națiune slăbuță. Rășboiul, di-se, n'a fost provocat de vre-o pretensiune a Angliei. Probabil, că Englesii vor trebui să se retragă din pozițiile dela Natal până le vor sosi într'ajutor trupele. Nu vré să predică viitorul, dér are nemărginită încredere în ostașii britanici. Protesteză cu înversunare contra presupunerilor ivite în presa europeană, că scopul rășboiului din partea Angliei ar fi satisfacerea poftelor lor-

dilor celor lacomi. Anglia di-se, caută câmpuri de aur, nu caută teritorii voesce drepturi egale pentru inguraticile rase și siguranță pentru supușii englesi și pentru interesele imperiului.

Vorbí apoi despre înriuririle străine di-cend, că Anglia ea însă-și trebuie să resolve conflictul și nu se va lăsa a fi influințată de amestec venit din altă parte. Asemenea amestec Anglia nu va suferi. (Aprobări.)

Două cărți de legi.

Noua carte de legi intitulată: „Instrucțiunii populare despre datorințele și drepturile purtătorului de dare“, edată de d-l Wilhelm Niemand; e scrisă la înțelesul tuturor, dând instrucțiunile necesare cu privire la tot felul de dări de stat, comunale etc., tratându-le din punct de vedere practic și ilustrându-le cu exemple, așa că și cel mai puțin inițiat cetitor pôte ușor să le înțelegă. Se tracteză despre dările de stat directe, (darea de pământ, de chiria casei, darea de oștiș, de miliția etc.); despre dările indirecte (accize după beuturi, carne, zahăr, competițe de timbru etc.); aruncări comunale (pentru comună, comitat, școală și biserică, pentru drumuri, câni, apă etc.). În partea din urmă se află mai multe formulare pentru petiții și reclame în diferitele casuri. Se pôte procura cu 60 cr. (prin postă 65 cr.) dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

*

Altă carte de legi, tot atât de prețioasă, ca și cea dintăi, a scos de sub tipar d-l Titu Vuculescu, pretor în Pecica-maghiară (M.-Pecsa.) E intitulată „Amicul Poporului“, îndreptar în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român. Rari sunt între funcționarii și juriconsulții români, cari se distingă prin asemeni servicii frumoșe pentru poporul nostru, cum a făcut-o d-l pretor Vuculescu, care se vede, că în adevăr îi zace la inimă interesul poporului. Cartea scrisă de d-sa e întocmită la înțelesul țeranilor, așa că din ea ori-ce plugar, ori-ce măestru, ori-ce om, care știe ceti, pôte să înțelegă lămurit, ce-i este după lege ertat să facă și ce nu; cum are să-și câștige dreptul, la cine să se îndrepte cu plângerea ori cu rugarea etc.

Cartea aceasta de legi se deosebesce cu totul de cea dintăi, căci pe când aceea dá instrucțiuni în cauze de dări și în cestiuni financiare, pe atunci cartea aceasta, despre care vorbim și care pörtă titlul „Amicul Poporului“ învață pe ori-ce om cum să facă și pe ce cale să umble în diferitele afaceri ale vieții, ca să nu vină în conflict cu legea și să nu fiă pedepsit, ori în cas când i s'ar face nedreptate să-și știe câștiga dreptul séu.

Așa, de exemplu, se dau povețe asupra drepturilor și datorințelor, ce le au plugarii cu privire la locul, pe care vor a-l sămăna, la topirea cănepei și inului, la pășunatul vitelor, păzirea hotarelor, vitele de prăsilă, certele pentru hotare, păzitorii câmpurilor, pagubele pricinuite în hotar; apoi despre lucrători, falsificarea vinurilor și productelor agricole, dreptul asupra apelor; datorințele plutășilor; morsa de apă; regulele pentru târgul de vite; bólele de vite etc. Apoi cauze comunale (tote cestiunile privitoare la drepturile și datorințele celor dela primăria, a tinerilor supuși la miliția, algeri etc.) Vine alt capitol despre drumuri și vamă, apoi despre producerea tutunului; măestrii din comună, drepturile și datorințele lor; când este de a-se merge la judecătoria, pentru ce cauze și cum să se pörte omul acolo, ca să nu cadă în necaz. Procese de despărțire; matriculele, miliția, Glóte, mine (ocne), moștenire, afacerea cu zălóge; birturi; plata medicului, ținerea cânilor; bólele; apoi cauzele școlare, servitorii, vênatul și așa mai departe, încât omul se pôte ajuta de această carte ca de un bun și priceput sfătuitor. Ar fi de dorit ca să-și o cumpere cât mai mulți chiar în folosul cel mare al lor. Costă 50 cr. (cu posta 55) și se pôte procura dela d-l autor și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov.

*) Despre istoricul acestui fond publicăm o corespondență mai jos. — Red.

Rom

Literatură.

Din Biblioteca teatrală a „Aurorelor” (A. Todoran) din Gherla au apărut până acum următoarele numere: Nr. 1: „Calea dreaptă e cea mai bună” comedie într-un act de A. Kotzebue, localisată de Corn. Derabant. Prețul 10 cr. Nr. 2: „Paza Maicii Sfinte”, dramă în 4 acte localisată de Antoniu Popp. Prețul 12 cr. Nr. 3: „Otrava de hârciog”, comedie într-un act de Ant. Popp. Prețul 8 cr. — Nr. 4: „Pedepsa vanității” dramă într-un act, tradusă din limba franceză de Atanasie P. Bologa. Prețul 10 cr. — Nr. 5: „Discreția fără voință”, comedie într-un act, de A. Kotzebue, trad. de Corn. Derabant. Prețul 10 cr. De față-care număr este a se adauge câte 2 cr. porto și se poate procura și dela Tipografia „A. Mureșianu”.

„Suspîn și Zimbire”, poezii și prosă de Antoniu Popp. A apărut tocmai acum în editura Tipografiei „Aurora” A. Todoran din Gherla. Conține vre-o 70 de poezii și vre-o opt romane și schițe. Cartea se prezintă foarte bine, hârtia fină și tipar frumos. Prețul 40 cr. (cu posta 43) Se poate procura și dela Tipografia A. Mureșianu.

Album de cântări. Atragem binevoitorea luare-aminte a familiilor române asupra unui album, care va apăre pe la finea lui Decembrie și va pute servi în același timp și ca un potrivit cadou de sărbători. Este un Album de 20 cântări, compuse și arangiate pentru voce cu acompaniament de pian și coruri, de G. Șorban, Viena IX Lazarethgasse Nr. 6, Th. 20. Recomandăm cu totă căldura abonarea lui.

MULTE ȘI DE TOTE.

Sfîrșitul lumii.

Precum anunță o telegramă din Buenos-Ayres, asupra orașului Valparaiso a apărut deja la orison cometul Biela, și se apropie cu mare celeritate de pământul nostru, cu care, după calculul astronomilor, se va ciocni în noaptea de 13 Noiembrie n. a. c. între orele 2 și 3. Intre locuitorii de acolo acum e mare temere, pentru-că din acest carambol ceresc oamenii superstițioși prevestesc nimicirea pământului, sfîrșitul lumii! Téma însă e fără temeii, căci sdroburile acestui comet deja la înălțimea de 160 km. de pământ vor arde, se vor resfira în aer și vor căde în formă de astri; ér noi vom avé prilej a ne delecta în un spect admirabil. Va fi o ploiă minunată de stele, cum dela 1866 nu s'a mai vădut. Leonidii (așa se numesc acești astri) vor căde ca zăpada iérna. Din astri însă — n'avem témă — nu va fi desastru. Pentru-că după cum spun astronomii, cometul Biela deja la 1845 a avut o ciocnire cu pământul, și din ciocnirea de atunci a esit pământul biruitor, ér Biela s'a desfăcut în două, formându-se în 2 cometi, plutind fiecare în altă direcție a universului, ér acum unul din aceștia se întorče érăși la noi, venind direct, ca la 1845.

Téma de svêrșitul lumii de altfel e veche. Deja la anul 1000 d. Chr. ómenii l' așteptau cu cea mai mare resemnare. Credința în această părere era atât de firmă, încât lumea se întorsese d'andósele. Ómenii nu mai lucrau, ci trăiau numai în giumbușuri și petreceri. Astfel de casuri s'au mai repetat apoi în cursul vremilor, cu deosebire în Rusia cea atât de superstițioasă. Ba la 1844 (coincide cu aparița cometului Biela) s'a format și o sectă formală de acest fel, numită adventistă, care numéa până acum vr'o 65,000 aderenți prin Statele-Unite, Germania, Rusia, Italia etc. Pentru răspândirea învățăturilor ei, această sectă cheltuiesce pe fie-care an peste 200.000 lei, posede 11 tipografii, publică în 15 țeri și în 36 de limbi un număr de 36 gazete, carí nu au mai puțin de cât 400.000 abonați. Are școli, infirmerii și temple, și speră a cuceri lumea înainte de disparițiunea ei completă.

Primul adventist, Wiliam Miller, a observat din cetirea scrierilor profetilor, că lumea nu-i departe de sfîrșit. Esdra și Daniil

au declarat, că lumea va mai trăi încă 2.300 zile, s'au după alte tradiții 2.300 ani, după reedificarea Ierusalimului. — De óre-ce Ierusalimul s'a ridicat cu 450 de ani înainte de era creștină, trebuia ca anul 1844 să aducă cu el și sfîrșitul lumii. Numitul an a trecut fără nici o catastrofă, dér credința sectei adventiste a rămas nestrămutată. Ea a căutat să dea o esplicare și a găsit'o: Sfîrșitul lumii a venit deja, dér judecătorul suprem e ocupat acum cu judecarea lui Adam, a fiilor lui și cu a tuturor strămoșilor noștri; când se va isprăvi cu aceștia, vine și rîndul ómenilor de ađi. Dér cât va dura această, secta adventistă nu o pôte spune, ér noi nu ne batem capul a-o descoperi...

Căendarul săptămânii.

OCTOMBRE. are 31 zile. BRUMAREL.

Table with 3 columns: Zilele, Căend. Iul. v., Căend. Gregor. Rows include Dum, Lună, Marți, Mer., Joi., Viner, Săm.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 10 Novembre 1899.

Table with 3 columns: Măsura și greutatea, Calitatea, Valuta austr. (fl. și cr.). Rows include 1 H. L., 1 kil., 100 kil.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Novembre 1899.

Table with 2 columns: Instrumente financiare și Rente, Valori. Rows include Renta ung. de aur, Renta de coróne ung., Impr. cáil. fer. ung. în aur, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 11 Novembre 1899.

Table with 3 columns: Banca, Valori, and other financial instruments. Rows include Banca rom. Cump., Argint român. Cump., Napoleond'ori. Cump., etc.

Cursul losurilor private

din 9 Nov. 1899.

Table with 3 columns: Banca, Valori, and other financial instruments. Rows include Basilica, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Bursa de București.

din 9 Nov. n. 1899.

Table with 4 columns: Valori, Do. bândă, Scad. cup., Cu banii gata. Rows include Renta amortabilă, Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, etc.

SCOMPTURÍ:

Table with 3 columns: Banca, Valori, and other financial instruments. Rows include Banca naț. a Rom, Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 9 Nov. n. 1899.

Table with 4 columns: Sămînța, Calitatea, Prețul p. r. 100 ch. og., and other columns. Rows include Sămînța, Săcară, Orz, etc.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 5 Nov. de 34,918 capete, la 6 Nov. au lutrat 502 capete și au esit 881 capete rămânând la 7 Nov. un număr de 34 539 capete.

Se notéză marfa: ungerescă veche grea dela — cr. marfă ungerescă tinéră grea dela 41—41 1/2 cr. de mijloc dela 42—42 1/2 cr. ușóră dela 43 — 43 1/2 cr. — Sêrbescă: grea 41 1/2—42 cr., de mijloc 42—42 1/2 cr. ușóră: 40—42 1/2 cr. kilogramul.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maror.

Advertisement for MERCUR BANCA ȘI ZARAFIE, societate pe acții BUDAPESTA V, Str. Dorothea Nr. 12. Includes details about a lottery (LOTERIE de CLASA) and contact information.

Nr. 17544—1899.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce spre cunoștință, cum-
că arborii de pe promenada de sus vâ-
tămați prin surparea pământului se
vor tăia **Luni în 13, Marți în 14 și**
Mercuri în 15 Noemvre a. c.

Se interzice în decursul aminti-
telor zile **călcarea părții acesteia** din
promenadă, pentru evitarea casurilor
de nefericire.

Brașov, 9 Noemvre 1899.

5881-1. *Magistratul orașenesc.*

De vândare.

La birtașul dela cărciuma „La
frunză verde”. Brașov (Scheiu) Strada
Côtei/B 1, se află de vândare

Porumbi de rassă,

soiuri foarte frumoșe, cu prețuri ieftine.

La cerere se dă conspectul so-
iului porumbilor și prețul lor.

500 fl. plătesc celui-ce va mai că-
peta vre-odată durere de

dinți, ori îi va mirosi gura, după-ce va felosi
o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr.
deosebit). **Erezi A. Bartilla** (E. Winkler),
Viena, 19/l., Sommergasse 1.

Se se ceară pretutindenea **apriat apa de**
dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare
vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se
pote căpăta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr.
franco; 16 sticle cu 4 fl. 50 cr. franco.

Se capătă în Brașov la farmacia d-lui
Victor Roth. 10—13.595.

Albuminul nutritiv

1 Kilo Tropon nutrește în așa mare
măsură, ca și 5 Kilo carne seu 180—
200 ouă. Tropon se preface în corp, în
sânge, fără a produce grăsime. Intre-
buințând Tropon regulat, are de efect
o întărire însemnată atât la cei sănă-
toși cât și la cei debili. Se poate adoa-
ga la orî și ce mănăcare, fără ca sei
alterede gustul. Prețul convenabil, ca
orî și cine sel potă procura.

Se capătă la farmacia și droguerii.

Tropon-Werke-Mülheim-Rhein.

Representanța generală pentru
Austro-Ungaria:

M. Winkler, Wien 5, Wienstr. 55.

ANUNCIURI

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-
blicării unui anunciu mai mult
de odată se face scădământ,
care crește cu cât publicarea
se face mai de multe-orî.

Administr. „Gazetei Trans.”

La espozițiile igienice din Cairo în anul 1896 și în Londra la an.
1896 au fost premiat **SPIRTUL REUMA** **cu diploma de onore** și cu
medalia de aur. Probat de capacitate medicale și întrebuințat cu suc-
ces în spitale

SPIRTUL-REUMA

are efect sigur în toate părțile corpului și anume **contra reumatismului, du-**
rerii de nervi, soldina, ischias, asthma s. a

Efectul în unele casuri este extra-ordinar, astfel, că după o singură
întrebuințare alină dureri vechi.

Dureri de dinți și cap vindecă în 5 minute.

Prețul unei sticle cu regule întrebuințării 1 corună, calitate mai tare
2 corone 40 filerî.

Depou principal în **Budapesta** la farmacia D-lui **Iosef Török**,
Király-utoza 12 și a d-lui **Dr. A. Egger**, Váci körut 17, asemenea în
toate farmaciile din provincă, precum și la preparatorul

WIDDER GYULA,

farmacist în Sátoralja-Ujhely.

Comande din provincie se efectuează punctual.

Depou în Brașov la farmaciile: **Victor Roth, Friedrich Stenner, Franz**
Kelemen, A. Jek-lius, Carl Schuster. In Cohalm: **Ed. Victor Melas.**

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungaria
și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate
de solide și moderne,

pentru **bărbați, dame și copii,** pentru **mire și mirésé** pentru dans, gimnastică, casă și pentru ate-
liere (lucrătore) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se pote vedé, din consemnarea prețurilor cător-va articuli
precum urméză:

Pentru bărbați:

- Ghete de pele vachs, ta- în cuie lucrate cu gumă d-la fl. 2.95 în sus
- „ „ „ în besăzurî, cu s. fără nast. „ fl. 3.50 „
- „ „ „ „ cu șinóre „ fl. 4.— „
- „ „ „ seu postav și cu pele în jur de iarnă fl. 4.50 „
- „ „ „ „ lac rus. „ „ fl. 5.— „
- „ „ „ de mănuse lac de salon fine d-la fl. 4.80 „
- „ „ „ vachs franțuz. cusute în beset fine „ fl. 5.50 „
- Pantofi de pele vachs în cuie lucrate „ fl. 3.— „
- „ „ „ galbene „ „ fl. 3.60 „
- „ „ „ lac salon fine cusute „ fl. 4.50 „
- Cisme lungi de pele juft rus. talpă duplă „ fl. 7.50 „
- „ „ de postav de stiria cu pele în jur „ fl. 7.50 „
- „ „ de drum peste ghete de purtat, din postav „ fl. 4.— „
- „ „ de copii micî fl. 2.60, de copii mari „ fl. 2.80 „
- Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesc „ fl. 2.80 „
- Șoșoni „ „ „ fl. 3.80 „ „ fl. 4.80 „
- Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus. „ fl. 1.25 „
- „ „ de pânză rusescă grosă cu talpă de pele „ „ „
- în țințe lucr. pânză negră seu cafnie cu vîrfuri „ fl. 1.20 „
- Pantofi de casă de pele ori pîslă, de stofă „ fl. 1.— „

Pentru dame:

- Ghete de pele patentă seu vișel în besätz cu gumă d-la fl. 2.85 în sus
- „ „ „ Gems „ „ „ besätz cu vîrfuri de ac d-la fl. 3.80 „
- „ „ „ „ în bes. cu șinóre „ fl. 3.50 „
- „ „ „ „ nasturi „ fl. 4.— „
- „ „ „ mănuse cu lac salon în jur, fine „ fl. 4.50 „
- Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie „ fl. 2.50 „
- „ „ „ galbenă „ „ „ „ fl. 2.60 „
- „ „ „ fine pentru dans ușore „ fl. 1.80 „
- „ „ „ de lac salon pent. dans ușore „ fl. 2.20 „
- „ „ „ atlas seu mătasa albă pen. mirese „ fl. 2.50 „
- „ „ lac cu spangen pentru stradă „ fl. 3.20 „
- „ „ pentru gimnastică negri seu cafeni talpă de gumă d-la fl. 1.20 „
- „ „ de pânză rus. gróse, negră seu cafenie în cuie p. gimn. stradă și atelier d-la fl. 1.10 „
- „ „ pentru casă, de stofe de pîslă, de pele „ fl. —.90 „
- Ghete de Brünel cu gumă „ „ „ fl. 2.80 „
- Pantofi de „ Sialon cu șinóre și lac „ fl. 2.— „
- Ghete de pele pentru fetețe mai mari „ fl. 2.60 „
- „ „ micî „ fl. 1.60 „
- Pantofi de copii d-la 40 cr., 65 cr., 85 cr. „ fl. 1.20 „

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii,

în diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de lues fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg,
etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colori și facon modern, se află în mare
alegere și se pote comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depozitul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fa-
briică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă,
unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru
dibaciú cu prompteță.

Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se pri-
mesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înapoiază valórea. — La comande din afară trebuie următóarele aréat:
de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit seu rotund? în besetz seu simplu? cu talpă gróse seu subțire. Ca măsură se
pote trimite un papuc vechiú cu posta ca: „Muștră fără valóre“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numérului încălțăminte,
care cumpératorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altecum pote orî și ce laic lua măsura piciorului cu centimetru
seu cu o fâșia de hárta măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul călcăiului până la vîrf degetului cel
mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste călcăiú și peste pulpe, trimițend această măsură prin epistolă se pote
efectua comanda după dorință.

Publicație.

La prea Inaltă decisiune a Măiestății Sale Apost. c. și reg.
se deschide a

XXI loterie de stat reg. ung.

pentru scopuri de binefacere.

Căștigurile sunt în număr de 7691 după planul următor,
în suma de **365,000 coróne**, și aume:

1 căștig principal	150,000 cor.	10 căștiguri à	1,000 cor.
1 „ „	50,000 „	20 „ „	500 „
1 „ „	20,000 „	50 „ „	100 „
1 „ „	10,000 „	100 „ „	50 „
2 „ „	à 5,000 „	1000 „ „	20 „
5 „ „	2,000 „	6500 „ „	10 „

Tragerea urméză necondiționat în **30 Decemvre 1899.**

Un los costă 2 fl. v. a.

Losuri se capătă: la secția loteriei statului în Budapesta
(IX. Csepel-rakpart) la oficiile de dare și sare, la cele mai mul-
te oficii postale și în orașele principale, la cei incredințați cu
vîndarea de losuri.

Budapesta, la 1 August 1899.

Direcțiunea loteriei reg. ung.

2—4.883.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vinde
la Ibrăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Băile de abur din Turcheș.

Am onôrea a aduce la cunoștința Onor. public, că la nouele mele **băi de abur și de vană din Turcheș** s'a angajat personalul complet pentru procurarea tuturor comodităților recerute, precum:

massagiu, frotare, curățirea bățeturilor etc.

Cercetătorii băilor vor avé toate înlesnirile posibile și cel mai exact **serviciu.**

Băile stau la dispoziția On. public în fiecare săptămâna **Sâmbăta, Duminica și Luni.**

Rog On. public pentru numărôsă cercetare.

Proprietarul:

J. Benedek.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, cișor-nice de buzunar elvețiane, asortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofl, argintărie Alyaua 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu nikel, aramă pe cale electrică.

Tôte reparaturile ce cad în bransa de sus, se esecută ieftin și prompt.

— Gravuri în pētră și metal.

Specialitate: Confectionare de obiecte bisericesci și anume: Candele, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

KATHREINER

cafeaua de maltă

Kneipp.

Bunicei și mie!

Probat de mai mulți ani ca cel mai escelent adaus la cafeaua de bone. — Recomandat de medici celor ce sufer de nervi, inimă, stomac, anemie etc. — In sute de mii de familii cea mai plăcută cafea.

Femeile din Viena au a frumseța lor

in prima linie întrebunțării celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesc de acest mijloc, capătă o colóre sănătoșă a feței, teint frumos fără increțituri până la bătrânețe, depărtază pistrui, pete de ficat, bubat, coși, roșeșă și tôte necurătenile pielii, despre ce se garantează, séu se dá bani înderēt.

S'a aplicat acesta pomadă, de persône distinsse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pôte dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că esistă de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumsețe séu inventat și érași au dispărut. Prețul unui borcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour dá pielii o albéa ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu coniență la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE** (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapeșta la **IOSIF TÖRÖK** Königsgasse Nr. 12, în Brașov la **VICTOR ROTH** Farmacia „la ursă” lângă teatru, la **TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 2—9,579.

Câștigul cel mai mare

în cazul cel mai favorabil

1.000,000

CORÓNE.

CONSPECTUL

tuturor celor 50,000 câștiguri.

Cel mai mare câștig în cel mai favorabil cas

1.000,000 coróne.

Câștigurile speciale sunt împărțite cum urmésză:

	Coróne
1 Prámie	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
5	30000
1	25000
7	20000
3	15000
31	10000
67	5000
3	3000
432	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40

50,000 câșt. și pr. în sumă de **13.160,000**

In curénd urmésză a **V-amare** loterie de classă reg. ung. privil. **Contine:**

100,000 și **50,000**

losuri originale și câștiguri în bani, așa-dér jumătate din losuri trebuie să fie trase conform specificărei alăturate și și prospectul de câștig este enorm de mare.

In total vin **treispredece milioane 160,000 coróne** spre decidere sigură. Cel mai mare câștig în cazul cel mai favorabil

Un milion coróne.

Binevoitóre comande urgente de losuri originale cu prețul original stabilit după plan:

pentru un întreg los original I. cl. fl. 6.—
 „ o jumătate „ „ I. „ 3.—
 „ un pētrar „ „ I. „ 1.50
 „ o optime „ „ I. „ —.75

se espedeză cu ramburs séu pe lângă trimiterea înainte a sumei. Liste oficióse se espedeză după tragere, planuri stau la dispoziție gratis. Tragerile se efectuesc publice sub supravegherea guvernului reg. ung.

Ne rugăm pentru comande cel mult până la

16 și 17 Nov. a. c.

in care și urmésză tragerea, direct la

A. TÖRÖK & Co.

colectorii principali ai loteriei de classă reg. ung. Budapeșta, V. Waitznerring 4a.

Multe și foarte mari câștiguri am solvit noi prea stimaților noștri clienți și anume **in timp scurt peste două milion de coróne.**

Scrisóre de comandă de tăiat.

Domnului **A. TÖRÖK & Co.,** Budapest.

Binevoitii a trimite Losuri originale classa I. a Loteriei de classă reg. ung. împreunată cu planul oficial.

Suma de fl. { a se lua cu ramburs, ur- } (Ce nu convine
 { méză cu mandat postal. } sé ștergeți).

Adresa acurată.